

Tavoitteena saamenkielisten ja kulttuuriin pohjautuvien palveluiden laatu, vaikuttavuus ja saatavuus

SAAMELAISEN VANHUSTYÖN TYÖKALUPAKKI

- Miten toimin, kun asiakkaana on saamelainen ikäihminen?

Saamelaisen vanhustyön työkalupakin teemat

1. Kulttuuritausta

- Saamelaiset alkuperäiskansana
- Saamen kielen ja kulttuurin merkitys hyvinvoinnille

2. Elämänhistoria, elämänehdot ja vuorovaikutus

- Saamelainen ikääntynyt ihminen - perheyhteisön voimavarana
- Muistelu, tarinat, kertomukset ja joiut

3. Luottamuksellisen suhteen rakentaminen

- Saamelainen puhekulttuuri ja kommunikointitavat
- Saamelaisten tottumusten ja menettelytapojen huomioiminen

4. Arjesta selviytyminen ja toimintakyvyn edistäminen

- Saamelaisen elämäntavan ja vuotuisikierron huomioiminen
- Muistisairauden huomioiminen
- Kuntouttava työote.
- Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen

5. Saamelainen ikääntynyt vanhustenhuollon asiakkaana

- Palvelutarpeen selvittäminen
- Hoito- ja palvelusuunnitelma
- Kotihoidon asiakkaana
- Siirtyminen kotoa palveluasumiseen /laitoshoitoon
- Tehostetun palveluasumisen /laitoshoidon asiakkaana
- Uskonto, kuolema ja surutyö

6. Sosiaali- ja terveydenhuoltohenkilöstö

- Saamen kielen käyttäminen
- Työntekijän perehdyttäminen, ohjaus ja tukeminen
- Sosiaali- ja terveydenhuoltohenkilöstön vastuu
- Palveluista tiedottaminen

Luottamuksellisen suhteen rakentaminen

Palvelusuunnitelma

- taustatietolomake
- yhteisymmärrys ikäihmisen elämänpolun loppuvaiheesta
- tieto ja luottamus palvelutarjonnasta

Tilannekartoitus

- taustatietolomake (liite 5)
- asiakkaan oma kalenteri
- huomioidaan fyysinen ympäristö, sosiaaliset suhteet terveydentilan lisäksi
- sopimukset käytännöistä ja toimintatavoista

Vaikeuksien esiintuominen

- havainnointi kaikilla aisteilla
- asioita ei sanota suoraan
- aistiminen, milloin vaikeat asiat voi ottaa puheeksi
- kiertoilmaisuiden käyttö
- antaa vaikeuden hautua
- harkinta-aikaa ja miettimistä
- huolen hälventäminen

*Aktiivinen, rohkea, ymmärtävä,
sydämellinen kommunikointi
saamen kielellä*

*Keskustelu toiminnan lomassa.
Helpompi puhua samalla
kun tehdään jotakin.
Kahvistelu ja ruokailu.*

- luottamus elämän kiertokulkuun ja luonnollinen suhde kuolemaan
- kriisi- ja surutyö
- jälkihoito

Tutuksi tuleminen

- kiireetön kohtaaminen
- kättely tavattaessa
- jutusteleminen
- aikaa tutustumiseen ja suhteen luomiseen
- saamelaiskulttuuria arvostava suhtautuminen

Ansaittu luottamus

- aito läsnäolo
- aktiivinen, avoin kuunteleminen ja valmius kuulla kaikki
- rinnakkain puhuminen
- asiat esille tarinoiden kautta
- tarinaan sisältyvä opetus